

Sprawozdanie
z II Konferencji Rady Pracodawców WSE UAM i Zespołu ds. współpracy z otoczeniem
społeczno- gospodarczym pt.: „Formy pomocy i wsparcia osób doświadczających trudnych
sytuacji życiowych w kontekście instytucjonalnym - przykłady dobrych praktyk.
Oczekiwania - możliwości - ograniczenia”
w dniu 11.04.2019 r.

Dnia 11 kwietnia 2019 roku, na Wydziale Studiów Edukacyjnych, miała miejsce Konferencja Rady Pracodawców WSE UAM i Zespołu ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym zatytułowana: Formy pomocy i wsparcia osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych w kontekście instytucjonalnym - przykłady dobrych praktyk. Oczekiwania - możliwości - ograniczenia. W przedsięwzięciu tym wzięli udział przedstawiciele placówek pozauczelnianych zasiadających w Radzie Pracodawców WSE oraz członkowie zespołu ds. współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym, któremu przewodniczyła Pani Prodzikan WSE prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek oraz pracownicy i studenci WSE.

Spotkanie otworzyła Pani Prodzikan WSE prof. Magdalena Piorunek witając przybyłych gości na Konferencji Rady Pracodawców WSE UAM i Zespołu ds. współpracy z otoczeniem społeczno- gospodarczym. Następnie głos zabrała Dziekan WSE prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska, która witając przybyłych gości wskazała na osiągnięcia WSE w ostatnim roku akademickim, w szczególności akcentując otrzymywanie w trzech kolejnych latach (t.j. 2017, 2018, 2019) przez WSE w Ogólnopolskim Konkursie Programu Akredytacji Kierunków Studiów „Studia z Przyszłością”, organizowanego przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego oraz Agencję PRC, certyfikatu programu „Studia z Przyszłością”, jak również certyfikatu nadzwyczajnego „Lider Jakości Kształcenia. Pani Dziekan, kończąc swoje wystąpienie wskazała na istotność obopólnej współpracy celem wzbogacenia jakości kreowanej pedagogiki.

Następnie prof. zw. dr hab. Magdalena Piorunek dokonała wprowadzenia teoretycznego w problematykę konferencji. Wskazała przy tym na istotność wymiany doświadczeń pomiędzy teoretykami a praktykami, która to pozwala na weryfikację podejmowanych działań, ale też stanowi swoistą motywację do krytycznej analizy proponowanych teorii lub wdrażanych programów pracy.

Grupa osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych powiększa się i stanowi znaczący problem, nie tylko w kontekście instytucjonalnym. Rośnie liczba osób, których udziałem stają się kryzysy życiowe, trudne, stresujące. Przyczynia się do tego wzrastające tempo i rosnący stopień komplikacji życia oraz rozluźnienie więzi społecznych i brak wsparcia rodzinnego. Zjawiska te przyczyniają się do poszukiwania pomocy instytucjonalnej, która wielokrotnie nie jest w pełni dostępna, ani wydolna. Prof. Piorunek podkreśliła również problematykę komercjalizacji oraz merkantylizacji pomocy, a także jeszcze ciągle obecny w niektórych środowiskach – jej stygmatyzujący wymiar.

Następnie głos zabrała Pani dr Renata Wawrzyniak- Beszterda (Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy z otoczeniem społecznym), która będąc moderatorem pierwszej sekcji konferencji powitała przybyłych gości i zaprosiła go wygłoszenia wykładu wprowadzającego Panią dr Ewę Karmolińską- Jagodzik (adiunkt w Zakładzie Pedagogicznych Problemów Młodzieży WSE UAM w Poznaniu).

Mówczyni poruszyła wątek odnoszący się do roli kryzysu w życiu jednostki odwołując się najpierw do problematyki rozwoju wskazując na jego wieloznaczność definicyjną i wieloaspektowość. Odniosła się do ujęć teoretycznych niektórych autorów podkreślając, że omawiany termin często wiąże się z procesami zmian o charakterze adaptacyjnym, których rezultat jest trudny do przewidzenia, bowiem wpływa na niego wiele różnorodnych czynników. Ważnym aspektem rozwoju jest znajomość indywidualnego celu, do którego zmierza jednostka. W konsekwencji w rozwoju istotne są co najmniej dwa aspekty: zarówno poddawanie się wpływom, ale również znajomość własnego celu, do którego się zmierza. Na drodze do jego urzeczywistnienia stoją również przeciwności, które mogą korelować z wystąpieniem kryzysu. Pani dr Ewa Karmolińska- Jagodzik w tym miejscu dokonała ujęcia definicyjnego kryzysu akcentując, że występuje on w życiu każdej jednostki- jest nieunikniony również po to, by ta mogła się prawidłowo rozwijać. Ważną przy tym rolę odgrywa subiektywne postrzeganie jednostki kryzysu i jej decyzyjność związana z ustosunkowaniem do niego: pozytywnym bądź negatywnym. Mówczyni, nawiązując do problematyki postrzegania przez jednostkę kryzysu, odniosła się do sukcesu i porażki, jako dwóch determinantów określenia człowieka w kategorii jego zasobów. Pierwszy z terminów (sukces), kojarzony jest z dobrostanem, zadowoleniem, przyjemnością oraz szczęściem, a rzadko bywa postrzegany w kategoriach wysiłku i ciężkiej pracy osoby go osiągającej. Pani dr Ewa Karmolińska- Jagodzik dokonała przybliżenia teoretycznego opisywanego terminu w odniesieniu do czynników zewnętrznych warunkujących sukces, jak również

wewnętrznych. Te drugie zawsze mają charakter subiektywny wiążący się z indywidualnym postrzeganiem przez jednostkę danego osiągnięcia w kategoriach sukcesu. Autorka podaje jednostkowe przykłady ludzi, którzy osiągnęli sukces, przy równocześnie dużym zainwestowaniu własnej energii w realizację wyznaczonego celu, podczas którego doświadczali również sytuacji kryzysowych. W ramach podsumowania mówczynie podkreśla, że zarówno sukces, jak i kryzys, często współwystępują ze sobą. To, czy jednostka osiągnie sukces, zależy od wielu różnorodnych czynników, a jednym z istotniejszych jest ten, który wiąże się z subiektywnym postrzeganiem kryzysu będącym nieodłączną częścią życia każdego człowieka.

Kolejny prelegent, Pan mgr Sławomir Szymczak (Doradca Regionalny ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji Zespołu ZSK), podczas swojego wystąpienia odniósł się do problematyki związanej z kwalifikacjami rynkowymi w odniesieniu do systemu pomocy społecznej w Polsce. Przez kwalifikacje rozumie się zestaw efektów uczenia się w zakresie: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych na drodze edukacji formalnej, nieformalnej, jak również za pośrednictwem uczenia się nieformalnego, które odpowiadają ustalonym standardom formalnie potwierdzonym przez upoważnioną do tego instytucję. Autor wystąpienia nawiązał w szczególności do aspektu kwalifikacji i umiejętności niezbędnych w pomocy tym osobom, które borykają się z różnego typu trudnościami życiowymi. Wskazał na istnienie dwóch ram kwalifikacji: europejskiej oraz polskiej odnosząc się przy tym do opisanego rysu historycznego wdrażania kwalifikacji w naszym kraju. Podkreślił początkowo wolny jego rozwój przy równocześnie aktualnie zwiększonej jego dynamice. Pan mgr Sławomir Szymczak scharakteryzował również podział kwalifikacji na: pełne (nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty i szkolnictwa wyższego) oraz cząstkowe (uregulowane, szkolne oraz akademickie, rynkowe i rzemieślnicze) wskazując, że w jego percepcji brakuje kwalifikacji systemu pomocy społecznej czy pomocy instytucjonalnej. Brakuje tych podmiotów, które chciałyby wypracować kwalifikacje rynkowe, w kontekście pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, borykającym się z różnego rodzaju trudnościami życiowymi. W szczególności istotny mógłby okazać się inny sposób przygotowania do pracy osób zajmujących się pracą socjalną, aniżeli wyłącznie poprzez studia pierwszego, bądź drugiego stopnia. Prelegent wskazał, że w jego percepcji nastąpiła degradacja zawodu pracownika socjalnego, między innymi przez wzgląd na jego niskie zarobki. Powoduje to coraz mniejsze zainteresowanie młodych ludzi podjęciem pracy w tym zawodzie. Rozwiązaniem mogłyby być kwalifikacje wypracowane przez różne środowiska, np. przez organizacje społeczne, zrzeszenia, jak również korporacje, bowiem powstały one (kwalifikacje) i funkcjonują na tzw. wolnym rynku kwalifikacji. Obok głównego istniejącego

systemu kwalifikacji rynkowych bazującego na polskich ramach kwalifikacji, poszczególne sektory zaczęły tworzyć własne ramy kwalifikacyjne. Jednak w Polsce wciąż nie istnieje sektorowa rama kwalifikacyjna w opiece społecznej, ta bowiem ma być dopiero tworzona. Istotność jej powstania wynika z potencjalnego przyszłego zapotrzebowania na różnych interesariuszy całego systemu opieki społecznej. W ramach podsumowania, Pan mgr Sławomir Szymczak podkreślił na występowanie istotnych braków w kadrze pracowników chcących kształcić się w zakresie psychoonkologii oraz mediacji sądowych i pozasądowych, a we wszystkich formach pomocy społecznej wskazuje na istotność związaną z kwalifikacjami rynkowymi.

Pani mgr Klaudia Łuczak (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Antoniewie), kolejna prelegentka, podczas swojego wystąpienia odniosła do indywidualnych spostrzeżeń związanych z pracą z młodzieżą niedostosowaną społecznie w odniesieniu do teorii relacji z obiektem. Mówczyni dokonała charakterystyki grupy osób trafiających do Ośrodka Wychowawczego w którym pracuje, wskazując, że często są to adolescenti zdemoralizowani, zaniedbani wychowawczo i opiekuńczo, stąd praca z nimi wymaga od specjalistów wiele cierpliwości oraz empatii. Podała przykład pracy ze swoim wychowankiem, który nie chciał nawiązywać relacji z innymi osobami i był bierny wobec oddziaływań dorosłych. W interakcji z nastolatkiem funkcjonującym w taki sposób można wskazać na istnienie trzech nieefektywnych form reakcji: nadaktywność związana z podejmowaniem szeregu zbędnych działań, pasywność, związana z rezygnacją działań podejmowanych wobec wychowanka, agresja, która może być ujściem dla odczuwanej frustracji czy złości. Autorka przybliżyła aspekt teoretyczny związany z teorią relacji z obiektem w odniesieniu do wskazań praktycznych i jego wykorzystanie w pracy z dzieckiem. Ważną przy tym rolę odgrywa aktywna postawa rozumiejącego wychowawcy, który będzie towarzyszył wychowankowi w jego trudnościach i starał się go rozumieć i wspierać, a nie oceniać. Samoświadomość doświadczanych przez dorosłego trudności i emocji w relacji z nastolatkiem odgrywa równie istotną rolę, bowiem pozwala na podjęcie refleksji odnoszącej się do zaistniałej sytuacji i jej ewentualną redefinicję w celu przezwyciężenia zaistniałego problemu. Autorka wypowiedzi w ramach podsumowania odniosła się do początkowo przytoczonego przykładu funkcjonowania wycofanego z kontaktów społecznych wychowanka. Podkreśliła, że wskutek podejmowania dialogu z wychowankiem, uczestniczenia w jego aktywnościach i okazywania zrozumienia dla przeżywanych nieprzyjemnych emocji, udało mu się wypracować efektywne i aprobowane formy funkcjonowania angażując się w różne aktywności społeczne, np. wolontariat.

Pan dr hab. Przemysław Frąckowiak (Prorektor Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej/ Zakład Poprawczy w Poznaniu), kolejny prelegent, podczas swojego wystąpienia skoncentrował swoje rozważania na problematyce związanej z ofertą resocjalizacyjną Zakładu Poprawczego. Rozpoczął od wskazania, że działania związane z resocjalizacją konstytuują przeciwieństwa, często przyjmujące skrajne formy spośród których można wyróżnić: oczekiwania partycypujących jednostek, formuła prawna a wskazania metodyczne, jak również pedagogiczna idea wobec codzienności. W kontekście owych przeciwieństw wyróżnił cztery paradygmaty sprawnego działania w relacji jednostkami, które wymagają pomocy. Wśród nich podkreślił istotność angażowania energii w zadania, które mogą być zrealizowane i te, które wymagają podjęcia odpowiednich działań. Tym, co równie ważne, to skoncentrowanie na zasadniczych kwestiach przy automatyzacji czynności pomocniczych oraz rezygnacja z komplikowania zaistniałych trudności na rzecz dążenia do prostoty. Kończąc swoje wystąpienie, prelegent podał przykład realizacji wskazanych założeń w aktywnościach podejmowanych z młodzieżą, do których należały między innymi wspólne wycieczki i warsztaty, w których ci mogli wziąć udział przy równoczesnym rozwoju.

Kolejny referat został wygłoszony przez Pana mgr Filipa Skubla (Specjalista w Biurze Penitencjarnym Centralnego Zarządu Służby Więziennej w Warszawie), którego rozważania skoncentrowane były wokół programu „Praca dla więźniów”. Prelegent odwołał się do uregulowań prawnych, art. 67 § 3. w którym podkreśla się istotność pracy realizowanej przez osoby odbywające karę pozbawienia wolności, bowiem umożliwia to zdobywaniu przez nie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Dużą rolę odgrywa również ich nauczanie i zaangażowanie w zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe, jak również podtrzymywanie kontaktów ze środowiskiem zewnętrznym, w tym z osobami bliskimi. Po dokonaniu wstępu do podjętej przez Pana mgr Filipa Skubla problematyki, przedstawił on filary programu, wśród których znajdują się: budowa 40 hal produkcyjnych, rozszerzenie oferty nieodpłatnej możliwości pracy więźniów na rzecz samorządów oraz ulgi dla przedsiębiorców, którzy by ich zatrudniali. Ważną rolę odgrywa rozpowszechnienie promocji zatrudnienia osób pozbawionych wolności, które realizowane było poprzez środki masowego przekazu m. in. telewizję oraz przekaz radiowy. Efektem podejmowanych działań w ramach realizowanego programu w latach 2016- 2018 był wzrost liczby osób zatrudnionych zarówno odpłatnie, jak również nieodpłatnie. Autor wystąpienia wskazał przykłady zatrudnionych więźniów i rodzaj wykonywanej przez nich pracy w wybranych przedsiębiorstwach. Kończąc swoją wypowiedź, jej Autor wyróżnił miasta w Polsce, wraz ze wskazaniem dla każdego z nich liczby

oferowanych przez nie miejsc pracy dla osób pozbawionych wolności podkreślając wzrost zatrudnienia tej grupy osób.

Pan mgr Robert Kostański (IV Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodzinnych i Nieletnich w Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu), kolejny prelegent, podczas swojego wystąpienia nawiązał do zawodu kuratora ds. rodzinnych, a konkretniej do jego postrzegania, jak również przedstawiania przez środki masowego przekazu w zderzeniu z realiami związanymi z jego wykonywaniem. Rozpoczynając swoją wypowiedź autor przytoczył przykłady rodzin, wobec których sąd podjął decyzje związane z odebraniem dzieci, równoległe odnosząc się do negatywnego przedstawienia medialnego postaci kuratora w środkach masowego przekazu, jako jednostki, która:

- koncentruje się wyłącznie na kontrolowaniu rodziców nieprawidłowo wywiązujących się z realizacji funkcji wychowawczych;
- odbiera dzieci rodzinom;
- nie uwzględnia dobra dziecka kierując się wyłącznie przepisami prawa.

Kolejno, w odniesieniu do wyżej wskazanych cech związanych z funkcjonowaniem kuratora ds. rodzinnych prezentowanych w mediach, Pan mgr Robert Kostański odniósł się do nich przywołując rzeczywisty sposób realizowania zadań przypisanych omawianej roli zawodowej. Podkreślił, że nadzór często bywa jedyną okazją by móc udowodnić, że rodzice właściwie wykonują władzę rodzicielską, a zwracanie uwagi na ewentualne nieprawidłowości związane ze sprawowaniem opieki nad dziećmi jest jednym z zadań kuratora i daje możliwość ich zmiany. Równie często staje się możliwością obrony strony konfliktu rodzicielskiego przed oszczerstwami zgłaszanymi przez drugiego rodzica. Prelegent podkreślił także, że w podejmowanie przez niego obowiązków zawodowych nie ma na celu odebrania dzieci rodzicom, ale przede wszystkim efektywne wspieranie rodzin, tj. takie, by nie zaistniała wzmiankowana konieczność. W przypadku stwierdzonej, znacznej niewydolności opiekuńczo- wychowawczej rodzice zawsze, poza sytuacjami interwencyjnymi, są w pierwszej kolejności informowani o potencjalnej możliwości umieszczenia ich dzieci w specjalistycznej placówce. Dzieje się to wyłącznie wówczas, gdy istnieje taka konieczność, czyli w przypadku, gdy inne formy wspierania rodziny okazały się niewystarczające a zdrowie i życie małoletniego dziecka jest zagrożone. Autor wystąpienia podkreślił również, że kurator zawodowy nie podejmuje autonomicznie decyzji związanych z funkcjonowaniem rodziny będącej pod jego pieczę bez odpowiedniego ustosunkowania sądowego, podważając tym samym

trzeci z wyróżnionych stereotypów odnoszących się do tej profesji. Nadmieniał, że jego zadaniem jest przede wszystkim nadzorowanie postępowania podopiecznych oraz informowanie sędziego o ich funkcjonowaniu tak, by ten mógł podejmować ostateczne decyzje w ich sprawie. W toku podejmowanych działań istotne jest kierowanie się przepisami prawa, ponieważ w innym wypadku sam może ponieść odpowiedzialność za nieodpowiednie wykonywanie obowiązków służbowych.

Wystąpienie Pana mgr Roberta Kostańskiego zakończyło przebieg I sekcji konferencji, po której odbyła się krótka przerwa, w trakcie której słuchacze i prelegenci mogli wymienić się spostrzeżeniami oraz wyjaśnić potencjalne wątpliwości, które pojawiły się w trakcie trwania obrad.

Sekcję II konferencji poprowadziła Pani dr hab. Agata Matysiak Błaszczuk (Pracownia Badań Środowisk Wychowawczych WSE UAM w Poznaniu), która witając przybyłych gości zaprosiła do wygłoszenia referatu Panią dr Mirosławę Ściupider- Młodkowską (Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), która podjęła problematykę związaną z problemami doświadczanymi przez studentów i możliwymi formami ich wsparcia.

Autorka wystąpienia wymieniła niektóre trudności, z jakimi boryka się młodzież akademicka, wśród których znalazły się: brak stabilizacji społecznej, finansowej i emocjonalnej, brak kontaktu z bliskimi, a w konsekwencji poczucie wyobcowania i osamotnienia, zbyt wysokie oczekiwania ze strony rodziny pochodzenia w konfrontacji z planowaniem własnej, indywidualnej kariery zawodowej. Oprócz wskazanych problemów występują również te, związane z zaburzeniami psychicznymi. Wskazuje się, że aż 25% studentów boryka się z: natręctwami, schizofrenią, nerwicą, depresją, czy też zaburzeniami odżywiania, w tym anoreksją i bulimią. Skala problemu jest duża i często może wymagać interwencji specjalistów. Prelegentka odniosła się do autorskich badań, z których wynika, że wielu studentów oczekuje fachowej i bezpłatnej pomocy wskazując przy tym na sytuacje, w jakich byłaby ona im najbardziej potrzebna. Na zakończenie Autorka przedstawiła przykłady dobrych praktyk, wskazując na Dział do spraw Osób Niepełnosprawnych oraz program pt. Stacja konstelacja dla studentów z zaburzeniami psychicznymi na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Pani Dr Katarzyna Dworniczek (Organizator Pieczy Zastępczej/Instytut Pedagogiczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie) przedstawiła referat pt. Rodzinna piecza zastępcza jako forma kompensacji sieroctwa społecznego - stereotypy a rzeczywistość. Autorka rozpoczęła od zapoznania audytorium ze strukturą organizacyjną jednostek realizujących zadania

dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej w Lesznie, a także ich sytuację oraz liczebność dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Lesznie w latach 2012-2018. Zaprezentowała również najważniejsze założenia teorii przywiązania Johna Bowlby'ego. Spośród wielu stereotypów dotyczących pieczy zastępczej dr Dworniczek dokonała krytycznej analizy następujących:

- Dziecko jest umieszczane poza środowiskiem rodzinnym w sposób niehumanitarny i bez zgody rodziców,
- Jeśli dziecko zostanie umieszczone w rodzinie zastępczej, już nigdy nie wróci do rodziców.
- Niektóre dzieci są złe, należy je karać za niewłaściwe zachowanie,
- Wszystkie dzieci chcą wrócić do domu rodzinnego,
- Kobiety, które zrzekają się praw rodzicielskich do nowonarodzonego dziecka oraz rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej są pozbawieni uczuć,
- Dzieci nie powinny przywiązywać się do opiekunów zastępczych,
- Rodzina zastępcza jako panaceum na problemy występujące w życiu dziecka i rodziny;

Autorka, odwołując się do autorskich badań ukazała bezzasadność wymienionych powyżej twierdzeń, jako egzemplifikację podając wypowiedzi respondentów.

Kolejną prelegentką była mgr Agnieszka Geneja - Niedzielska (Niepubliczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Poznaniu), która zapoznała zgromadzonych z doświadczeniami placówki niepublicznej w kwestii wsparcia systemu rodzinnego w perspektywie zmieniających się ustaw i rozporządzeń. Zaprezentowane zostały informacje dotyczące samej placówki, podstawa prawna jej działania, a także grupa docelowa, w obrębie której świadczona jest pomoc i wsparcie. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna prowadzi również badania z zakresu zdolności i kompetencji, uwagi, pamięci, motywacji, sprawdza umiejętności czytania, pisania i liczenia, a także dokonuje oceny poziomu inteligencji. Podkreślona została możliwość wsparcia rodziców (obserwacja, wspieranie wyborów, zachęcanie do kreatywnego rozwiązywania problemów, budowanie motywacji oraz rozwijanie relacji rodzic-dziecko) oraz instytucji (przygotowanie środowiska na przyjęcia dziecka do społeczności szkolnej). Podjęta została również tematyka edukacji domowej jako trendu umożliwiającego uczniom często zmieniającym miejsce zamieszkania czy pochodzącym z mniejszości etnicznych efektywną edukację. Na koniec Prelegentka opisała współpracę Poradni ze środowiskiem lokalnym.

Pan mgr Łukasz Dubielski (Stowarzyszenie Pedagogów Społecznych RIPOSTA) opisał możliwości i ograniczenia realizacji działań w obszarze pedagogiki społecznej z perspektywy NGO. Obszarem działania Stowarzyszenia jest praca bezpośrednio w środowisku młodych ludzi z grupy ryzyka, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poprzez stałą obecność w środowisku na zasadach zaakceptowanych przez podopiecznych członkowie stanowią pomost pomiędzy istniejącymi trudnościami a poszukiwaniem rozwiązań, a swoją działalnością przeciwdziałają marginalizacji młodzieży. RIPOSTA współpracuje z młodzieżą i młodymi dorosłymi w wieku 14-25 lat, znajdującymi się poza konwencjonalnym systemem wsparcia instytucji edukacyjnych i pomocowych. Oferują placówkę wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, autorskie programy profilaktyczne, socjoterapeutyczne i wczesnej interwencji, organizują wyprawy i gry terenowe z elementami survivalu oraz turystyki krajoznawczej, prowadzą w Poznaniu punkt informacyjno-konsultacyjny, projektują oraz przeprowadzają kampanie społeczne w obszarze profilaktyki uzależnień, szkolenia i warsztaty edukacyjne. W trakcie swojej pracy spotykają się z problemami z zakresu: niekorzystnej sytuacji socjalnej rodziny, niedożywienia, braku zainteresowania ze strony rodziców/opiekunów, przemocy domowej, uzależnienia od środków psychoaktywnych, trudności szkolnych, zachowań auto- i alloagresywnych.

Mgr Dubielski jako zalety funkcjonowania w obrębie NGO wymienił: wychodzenie poza konwencjonalne schematy wsparcia, współpracę z Urzędem Miasta Poznania oraz członkostwo w ramach Komisji Dialogu Obywatelskiego, współpracę z innymi NGO, angażowanie lokalnych przedsiębiorstw w działania w ramach CSR, promocję w przestrzeni medialnej, otwartość na nowe obszary działania, czy sięganie do nieszablonowych rozwiązań. Wśród ograniczeń wskazał określony limit beneficjentów, możliwość pozyskania dofinansowania na realizację działań w systemie rocznym (podział realizacji działań na „alkoholowe” i „narkotykowe” podczas, gdy RIPOSTA prowadzi działalność obejmującą jednocześnie oba problemy), braki kadrowe (brak możliwości stabilnego zatrudnienia) czy niewystarczającą przestrzeń lokalową.

Ostatni referat w sekcji, przedstawiający rolę biblioteki w kształtowaniu potrzeb środowisk lokalnych wygłosiła mgr Alicja Jarmuła (Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu). Według Prelegentki biblioteka w XXI wieku powinna być miejscem nawiązywania relacji, aktywnego intelektualnie i społecznie relaksu, odkrywania własnej tożsamości w konfrontacji z drugim człowiekiem, literaturą i otaczającą przestrzenią, miejscem określania i definiowania wartości i przesłanek kształtujących wspólną. Opisana została również historia powstania oraz funkcjonowania Biblioteki Raczyńskich w przeszłości. Wśród oferty skierowanej do środowiska lokalnego znalazły się m. in. wycieczki dla przedszkolaków, lekcje biblioteczne, zajęcia biblioterapeutyczne, warsztaty i

spotkania autorskie, cykliczne zajęcia dla dzieci, które spędzają wakacje w Poznaniu, a także szereg, organizowanych od 2009 roku, jesiennych projektów edukacyjnych. Interesujący jest projekt Mała książka - wielki człowiek, skierowany do trzylatków, mający zachęcić do aktywnego czytelnictwa, a nagradzający za każde wypożyczenie książki. Aktywizacja społeczności lokalnej nie ogranicza się jedynie do dzieci i młodzieży; dla osób dorosłych organizowane są spotkania autorskie, wystawy, wernisaże, występy teatralne, potańcówki literackie. Osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na dostarczenie zamówionych pozycji pod wskazany adres w ramach akcji Czytanie bez barier. Seniorzy również mogą uczestniczyć w szeregu inicjatyw, przygotowanych specjalnie dla nich. Są to m. in. kursy komputerowe, zajęcia tematyczne, zajęcia dotyczące mediów społecznościowych, zajęcia dotyczące tworzenia bloga, indywidualne konsultacje komputerowe, warsztaty fotograficzne.

Wystąpienie Pani mgr Alicji Jarmuły zakończyło II sesję plenarną konferencji, a zarazem otwierało część dyskusyjną, prowadzoną przez dr hab. Agatę Matysiak - Błaszczyk, podczas której zaproszeni goście poddali refleksji niektóre referaty, jak również zadawali prelegentom pytania.

Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Agata Matysiak-Błaszczyk kierując do dr Katarzyny Dworniczek pytanie dotyczące kondycji leszczyńskiej rodzinnej pieczy zastępczej. Pani dr Dworniczek wskazała jako główny problem braki kadrowe, brak kierunkowo wykształconych specjalistów. Przy tej okazji podkreśliła znaczenie problemu „podwójnie karconego dziecka”.

Komentarz dodała prof. Danuta Kopeć, opierając się na badaniach dotyczących przywiązania, prowadzonych przez Mary Ainsworth, wskazując na potencjalne problemy w przyszłości, dzieci, pozostających w pieczy zastępczej. Dr Mirosława Ściupider-Młodkowska zapytała o to czy oraz jeżeli tak, to w jakiej skali dziadkowie pełnią funkcję rodzin zastępczych. Dr Dworniczek wskazała na 55 dzieci objętych opieką, sprawowaną przez dziadków. Jednocześnie podkreśliła znaczenie dysfunkcji w obrębie rodziny jako czynnika oddziałującego na przyznawanie prawa do opieki dziadkom.

Prof. Danuta Kopeć podjęła kolejny temat, dotyczący wsparcia udzielanego w obrębie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Zaznaczyła istotność istnienia Programu Interwencji Kryzysowej na Wydziale Studiów Edukacyjnych, Biura Rzecznika Osób z Niepełnosprawnością, które przeprowadza cykliczne szkolenia oraz fakt prowadzenia na Wydziale zajęć z Przygotowania Psychopedagogicznego, zarówno dla doktorantów jak i studentów.

Dr Mirosława Ściupider-Młodkowska wskazała, iż w obrębie Uniwersytetu punkt doradczy funkcjonuje w Domu Studenckim „Hanka”, w związku z czym dostęp do omawianego dla studentów z ośrodków zamiejscowych może być utrudniony; podjęty został również temat

pracowników, którzy przy grupach o liczebności powyżej 30 studentów często mają problem z zauważeniem osób potrzebujących wsparcia. Struktura Uniwersytetu utrudniająca przepływ informacji o realizowanych programach wsparcia to wątek podjęty przez prof. Piorunek., która wskazywała także jako przykład modelowego rozwiązania dotyczącego wsparcia psychologicznego studentów jego organizację na uniwersytetach niemieckich. Dr Ściupider-Młodkowska, zaakcentowała potrzebę wspierania i wzmacniania w obrębie uczelni wyższych nie tylko studentów, ale również pracowników, jednocześnie postulowała, aby stworzyć kompleksowy system opieki psychologicznej dla pracowników Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Kolejny głos w dyskusji dodała dr hab. Agata Matysiak - Błaszczyk. Kierując pytanie do mgr Katarzyny Nowaczyk - Motyl zapytała, jak radzić sobie z problemami uczniów w szkołach, które nie wydają się bezpiecznym miejscem do swobodnego rozwoju. W odpowiedzi mgr Nowaczyk - Motyl wskazała na szereg problemów, z jakimi boryka się jako psycholog szkolny. Są to m. in. myśli depresyjne, próby samobójcze uczniów; jednocześnie zwraca uwagę na utrudniony kontakt zarówno z nauczycielami jak i rodzicami, przeciążenie pracą oraz wykorzystywanie pedagogów oraz psychologów jako osób prowadzących zajęcia w zastępstwie - co uniemożliwia prowadzenie kompleksowych, usystematyzowanych działań pomocowych. Słowa te potwierdziła dr Dorota Dolata, pracująca na stanowisku pedagoga szkolnego.

Dr hab. Matysiak - Błaszczyk podjęła również wątek uzależnienia pracy pedagogów od innych specjalistów, ich funkcjonowanie w stanie zawieszenia, oczekiwania na decyzję określonych gremiów. Zwróciła uwagę na opieszałość sądów oraz brak profesjonalizmu w przypadku wydawanych orzeczeń.

Dyrektor Domu Dziecka nr 2 w Poznaniu, mgr Wojciech Walczak poddał pod rozważenie problematykę rodzin zastępczych. Zaakcentował zwiększenie się liczby dzieci przenoszonych do instytucji, a także brak dostatecznej weryfikacji kandydatów na rodziców zastępczych. Jednocześnie podkreślał znaczenie rodzin zastępczych jako instytucji zapewniającej doskonałe warunki do swobodnego rozwoju podopiecznych. Pan mgr Walczak postulował, aby Uniwersytet, jako jedna z instytucji do tego wyznaczonych, weryfikowała potencjalnych kandydatów. W odpowiedzi dr hab. Matysiak - Błaszczyk wskazała na ograniczenia, jakie na Uniwersytet nakłada prawo oraz rynek pracy. Prof. Kopec dodała, że dobrym pomysłem byłoby przywrócenie rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami na studia, które to funkcjonowały w przeszłości, a obecnie nie są praktykowane.

Prof. zw. dr hab. Jerzy Modrzewski jako przyczynę omawianych problemów wskazał masowość oraz powszechność edukacji na szczeblu wyższym. Jednocześnie zadał pytanie odnośnie

powrotów dzieci z pieczy zastępczej do ich biologicznych rodzin. W odpowiedzi dr Dworniczek, opierając się na doświadczeniach ze swojego ośrodka wskazała, że jest to proces rzadki; jednocześnie zaznaczyła, że częste są przypadki wędrówek rodzin problemowych, tak aby zmienić ośrodek, któremu podlegają, a tym samym oddalić wizję odebrania praw rodzicielskich wobec dzieci. Dr hab. Przemysła Frąckowiak dodał, że problemem jest rozproszenie rozwiązań prawnych, pozostających w gestii kilku Ministerstw, brak zintegrowanego systemu, który umożliwiłby przepływ informacji pomiędzy placówkami i instytucjami; jednocześnie zaproponował, aby tematyką kolejnego spotkania uczynić współpracę pomiędzy omawianymi instytucjami oraz placówkami, zajmującymi się szeroko pojętym wsparciem oraz pomocą osobom doświadczającym sytuacji problemowych.

Tym głosem zakończył się panel dyskusyjny. Zamykając konferencję Pani Prodziekan prof. Magdalena Piorunek podziękowała wszystkim gościom za przybycie oraz aktywny udział w spotkaniu.